ברגעים מסוימים היה נראה שאין באמת קרקעית לבור השחור ששלו בן ה־16 נפל לתוכו. כמו נערים נוספים סביבו, גם הוא חיפש בסך הכול נחמה וריגוש למשבר שחווה. היום, כשהוא בן 19, תלמיד ישיבת הסדר מן המניין ונקי יותר משנה – הוא מסביר באומץ לב ובחכמת חיים נדירה מדוע גם אחרי תהליך השיקום המפרך הוא תמיד יישאר מכור, וכיצד דווקא ההכרה בזה חוללה אצלו את המפנה 🔒 וגם: מה יתרחש כאן ביום שנדע להכיר ולקבל חולשות וקושי – בנו ובסביבה שלנו, ואולי גם נצליח לזהות את מי שמשווע פשוט לחיבוק אוהב באמת

איתמר מור

איור: נחמיה בועז

ה
תפאורה תלושה לחלוטין. ספרי הקודש שמאחורי גבו, רעיל הלימוד מבית המדרש הסמוך לחדר בו אנו יושבים. הציציות המצבצנות מתחת לבגדיו ואפילו הכיפה שעל ראשו, אינם מתכתבים בשום צורה ודרך עם הסיפור שנושא הבחור שיושב מולי.

יהיו שיאמרו שהסיפור שמגולל שלו בן ה־19 (שם בדוי) הוא סיפור שיש כמותו רבים. כבר שמענו על נערים רבים שנופלים בשנות ההתבגרות לשימוש בסמים ומניעים אפילו להתמכרות קשה ולתחליפי גמילה אינטנסיביים. מדי שנה לקראת החופש הגדול שומעים על תופעת הנוער הזורק בחופים. ישנם לא מעט גופים מקצועיים פורמליים וחוץ־מערכתיים שעוסקים בנושא. ועדיין, הסיפור של שלו ממחיש להיכן מגיע חלק משמעותי מהסיפורים 'הקלים', ולצד זה את התקווה והסיכוי לצאת מהחור השחור של ההתמכרות ובעיקר את ההכרה שהסמים והסיפורים הללו נמצאים סביבנו כל הזמן.

"אולי זה לא כל כך יפה לומר, אבל אחת השאלות הכי מעצבנות שישואלים אותי היא מה המסר מהסיפור שלי", אומר שלו לקראת סוף השיחה שלנו. "רוצים לדעת מה המסר לנוער, להורים, למחנכים. יש המון לקחים ומסקנות שצריך ואפשר לקחת מהסיפור שלי, אבל הדבר הכי חשוב הוא להיות אנשים יותר מקשיבים, ערים, מעשוחחים, תומכים. התיקון הכי גדול לדעתי יכול לקרות ברמה החברתית, בשינוסחן לאנשים שיודעים לשתף ולדבר גם על החסרונות, חוסר ההבלחות והכישלונות. כרגע החברה שלנו מאוד לא מעודדת את המקום הזה, וזה לדעתי הדבר המרכזי שמעניק תופעות עם בריחה מהמציאות, התמכרות והתנהגות סיכונית".

עד כיתה ד' שלו היה מה שאפשר לכנות "ילד נורמטיבי" וגדל במשפחה עם חמישה אחים ואחיות. בסמוך לבר המצווה שלו החלו ניצני התנהגות שונה, שיש שיכנו אותה מרד נעורים. "אפשר לומר שמרדתי, אבל המרד שלי היה חזק, טוטאלי. לא ציערתי באדום אף פעם, והיו הרבה מאוד אוזות אדומים בדרך. רק מאוחר יותר, כשהגעתי לטיפול, הבנתי איזה התחיל החיפוש שלי אחרי משמעות. כל החיים שלי חיפשתי לברוח, לצאת מהשגרה. זה התחיל בשיירה המטערכת מתחזות הרבה יותר מסוכנים.

"אבא שלי, שראה שיאתי את לא ילך בכות, קרא לי בבר מצווה ואמר שמרגע זה ואילך אי אחראי לעצמי והוא לא הולך לכפות עלי שום דבר" – לא תפילה, לא ציציות, לא כיפה. הוא אמר שהוא כמובן מוכן לעזור. אם אראה, אבל הוא לא הולך להכריח אותי לעשות כלום. אחרי כמה חודשים הורדתי את הכיפה והפסקתי מראה מאוד לשמור מצוות. המשפחה אמנם הייתה עצובה על ההחלטה הזאת, אבל המקום שלי באמת נשאר כפי שהיה לפני כן. את כיתה ז' בקושי שיחמתי ובשעיימתי כיתה ח' החלטתי לעזוב את הבית. היה לי רע מאוד בבית הספר וחיפשתי מקום שבו יהיה לי טוב.

"הגעתי לחוות בשומרון והתקופה שחוויתי שם הייתה נפלאה. קיבלתי המון אחריות בחווה. רוב הזמן הייתי בטבע עם הכבשים או בעבודה בכרמים. היינו כמה חבר'ה צעירים את התקווה והסיכוי לצאת מהבור שחור של ההתמכרות ובעיקר את ההכרה שהסמים והסיפורים הללו נמצאים סביבנו כל הזמן.

"אולי זה לא כל כך יפה לומר, אבל אחת השאלות הכי מעצבנות שישואלים אותי היא מה המסר מהסיפור שלי", אומר שלו לקראת סוף השיחה שלנו. "רוצים לדעת מה המסר לנוער, להורים, למחנכים. יש המון לקחים ומסקנות שצריך ולאפשר לקחת מהסיפור שלי, אבל הדבר הכי חשוב הוא להיות אנשים יותר מקשיבים, ערים, מעשוחחים, תומכים. התיקון הכי גדול לדעתי יכול לקרות ברמה החברתית, בשינוסחן לאנשים שיודעים לשתף ולדבר גם על החסרונות, חוסר ההבלחות והכישלונות. כרגע החברה שלנו מאוד לא מעודדת את המקום הזה, וזה לדעתי הדבר המרכזי שמעניק תופעות עם בריחה מהמציאות, התמכרות והתנהגות סיכונית".

עד כיתה ד' שלו היה מה שאפשר לכנות "ילד נורמטיבי" וגדל במשפחה עם חמישה אחים ואחיות. בסמוך לבר המצווה שלו החלו ניצני התנהגות שונה, שיש שיכנו אותה מרד נעורים. "אפשר לומר שמרדתי, אבל המרד שלי היה חזק, טוטאלי. לא ציערתי באדום אף פעם, והיו הרבה מאוד אוזות אדומים בדרך. רק מאוחר יותר, כשהגעתי לטיפול, הבנתי איזה התחיל החיפוש שלי אחרי משמעות. כל החיים שלי חיפשתי לברוח, לצאת מהשגרה. זה התחיל בשיירה המטערכת מתחזות הרבה יותר מסוכנים.

"אבא שלי, שראה שיאתי את לא ילך בכות, קרא לי בבר מצווה ואמר שמרגע זה ואילך אי אחראי לעצמי והוא לא יכפה עלי שום דבר" – לא תפילה, לא ציציות, לא כיפה. הוא אמר שהוא כמובן מוכן לעזור. אם אראה, אבל הוא לא הולך להכריח אותי לעשות כלום. אחרי כמה חודשים הורדתי את הכיפה והפסקתי מראה מאוד לשמור מצוות. המשפחה אמנם הייתה עצובה על ההחלטה הזאת, אבל המקום שלי באמת נשאר כפי שהיה לפני כן. את כיתה ז' בקושי שיחמתי ובשעיימתי כיתה ח' החלטתי לעזוב את הבית. היה לי רע מאוד בבית הספר וחיפשתי מקום שבו יהיה לי טוב.

"הגעתי לחוות בשומרון והתקופה שחוויתי שם הייתה נפלא